

Pomniki historii w Łodzi

Prezydent RP Bronisław Komorowski 17 lutego 2015 roku w pałacu Poznańskich nadał łódzkim zabytkom tytuł pomnika historii. Od 1994 roku otrzymują go obiekty o szczególnej wartości historycznej, naukowej i artystycznej, które mają duże znaczenie dla dziedzictwa kulturalnego Polski. Do elitarnego grona dołączyła XIX-wieczna zabudowa Łodzi: ulica Piotrkowska z placem Wolności, Księży Młyn wraz z parkami Źródliśka, przędzalnia z bramą prowadzącą do zakładów Poznańskiego i pałac przy Ogrodowej, rezydencje i zakłady Ludwika Geyera (Centralne Muzeum Włókiennictwa), ulica Moniuszki oraz Stary Cmentarz przy Ogrodowej i żydowski kirkut. Projekt uchwały powołującej zespół odpowiedzialny za starania o wpisanie Łodzi na prezydencką listę przygotował w 2008 roku Krzysztof Piątkowski, ówczesny radny, dziś wiceprezydent Łodzi odpowiedzialny za kulturę.

Na liście znajduje się około 60 pozycji, a tym: archikatedry we Fromborku i Gnieźnie, pole bitwy pod Grunwaldem, osada w Biskupinie, Jasna Góra, Kazimierz Dolny nad Wisłą, historyczny zespół miasta w Krakowie, zamek w Malborku, kopalnia soli w Wieliczce. Jeśli chodzi o region łódzki, pomnikami historii zostały dwa lata temu: katedra w Łowiczu i opactwo cystersów w Sulejowie.

Tytuł pomników historii to nie tylko honor - w obecnej perspektywie unijnej na ochronę zabytków z listy UNESCO i pomniki historii w całej Polsce zostanie przeznaczonych 467 milionów euro.

Lista obiektów, które wchodzą w zakres Pomnika Historii w Łodzi:

1. Fabryka Ludwika Geyera (Biała Fabryka -CMW) z zabudową rezydencjonalną oraz parkiem i skansenem miejskiej architektury drewnianej - Piotrkowska 280-286:

- budynek frontowy
- skrzydło od wschodu
- na środku dziedzińca parterowa kotłownia i maszynownia z kominem
- od strony południowej wzdłuż stawu znajduje się portiernia i zabudowania pomocnicze, a w głębi posesji dawna łaźnia fabryczna
- od północy przylega parterowy budynek dawnej elektrowni zakładowej
- willa Gustawa Geyera - Piotrkowska 280
- dom Ludwika Geyera - tzw. „Dworek” - po południowej stronie stawu, parterowy budynek - Piotrkowska 286
- Park im. Władysława Reymonta
- Pałac Ludwika Geyera - od Przybyszewskiego - obecnie kamienica
- skansen

2. Zespół fabryczno-mieszkalny Karola Wilhelma Scheiblera (Księży Młyn, Centrala i Park Źródliśka)

- Łódź, ul. Fabryczna 19-21 (strona nieparzysta), ul. Księży Młyn 1-15; plac Zwycięstwa 1-2; ul. Przędzalniana 49-67 (numery nieparzyste), 46-58 (numery parzyste), 71, 72; ul. Tymienieckiego 25, 30, 30a
- pałac - Muzeum Kinematografii w Łodzi
- osiedle robotnicze (adresy jw.)
- budynek przędzalni (lofty)
- szkoła przyfabryczna
- sklep - tzw. konsumy
- budynek straży pożarnej
- zespół willowy Matyldy i Edwarda Herbstów z parkiem
- Park Źródliśka
- Centrala - frontowy budynek (pl. Zwycięstwa 2)

3. Pałac Izraela K. Poznańskiego przy ul. Ogrodowej - 15-17 - Muzeum Miasta Łodzi
- wraz z biurem fabrycznym i przędzalnią wysoką (hotel Anders) oraz ogrodzeniem z monumentalną bramą

4. Nekropolie łódzkie - Ogrodowa 39, ul. Ogrodowa 43, ul. Bracka 40
- Cmentarz żydowski - Bracka 40 - Mauzoleum Poznańskiego i kaplica Silbersteinów
• brama
- Zespół cmentarzy przy ul. Ogrodowej
• kaplica Scheiblerów wraz z aleją na cmentarzu ewangelicko-augsburskim
• Mauzoleum rodziny Moenke
- Kaplica Heinzlów na katolickim

5. Układ urbanistyczny - przestrzenne ulicy Piotrkowskiej na całej długości z Placem Wolności włącznie do pl. Niepodległości.